

ΚΙΝΗΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ

Δ Ι Ο Ι Κ Ο Υ Σ Α Ε Π Ι Τ Ρ Ο Π Η

www.kipan.gr

kipan.gr@gmail.com

9 Ιουλίου 2023

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Η

Η προηγούμενη τετραετία και τα ανοικτά ζητήματα για το ελληνικό πανεπιστήμιο

Η κυβερνητική τετραετία που έκλεισε, με την Νίκη Κεραμέως αμετακίνητη στο Υπουργείο Παιδείας, περιλαμβάνει μικρές και μεγάλες νομοθετικές ρυθμίσεις, οι οποίες παρά την προβολή τους ως σημαντικών και την αναστάτωση που προκάλεσαν, δεν έδωσαν απαντήσεις στα μεγάλα προβλήματα των πανεπιστημίων.

Η πολιτική που ακολουθήθηκε ήταν άτολμη μπροστά στα σοβαρά προβλήματα, αδιάλλακτη όμως, χωρίς διάλογο για θεσμικές ρυθμίσεις, και με έμφαση στην επικοινωνιακή στόχευση.

Συγκεκριμένα, δεν αντιμετώπισε από την αρχή το θέμα των νεοπαγών τμημάτων, αμφίβολης βιωσιμότητας, που προήλθαν από την κατάργηση – πανεπιστημιοποίηση των ΤΕΙ, και στη συνέχεια δεν ακούμπησε το ζήτημα των επαγγελματικών δικαιωμάτων παλαιών και νέων τμημάτων. Η μόνη απόπειρα αναδιάταξης του πανεπιστημιακού χάρτη ήταν ανορθολογική (μετακίνηση τμημάτων ΔΙΠΑΕ) και ευτυχώς ανεπιτυχής, ενώ δεν δημιουργήθηκε πλαίσιο σχεδιασμού εκπαιδευτικής πολιτικής όπου θα εντάσσονται οι απαραίτητες αλλαγές.

Παρομοίως, η απαραίτητη μείωση των εισακτέων στα πανεπιστήμια, χωρίς την επίσης απαραίτητη και προαπαιτούμενη ενίσχυση της τεχνικής – επαγγελματικής εκπαίδευσης, επιβλήθηκε μέσω της ΕΒΕ (Ελάχιστη Βάση Εισαγωγής). Αφέθηκε δηλαδή να διαμορφωθεί από την επιλογή των υποψηφίων, με κριτήριο την ελκυστικότητα των τμημάτων (για οικονομικούς ιδίως λόγους), άσχετα από το ακαδημαϊκό επίπεδό τους, και όχι με πολιτική απόφαση στο πλαίσιο μιας (ανύπαρκτης) εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής.

Ενώ άλλαξε αμέσως τη διάταξη για το «άσυλο» (Ν.4623/2019), επαναφέροντας την πρακτική δυνατότητα επέμβασης της αστυνομίας, ενάμιση χρόνο μετά η υπουργός Παιδείας και ο Υπουργός Προστασίας του Πολίτη επινόησαν την ανάγκη ειδικού αστυνομικού σώματος για την τάξη στα πανεπιστήμια (Ν.4777/2021). Η πολιτική αυτή αρχικά υποστηρίχθηκε σθεναρά απέναντι στη σύσσωμη άρνηση της πανεπιστημιακής κοινότητας, αλλά έχει αποτύχει στην πράξη και έχει πλέον σιωπηρά εγκαταλειφθεί, με τα εκατοντάδες νεοπροσληφθέντα μέλη των ΟΠΠΙ (Ομάδες Προστασίας Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων) να υπηρετούν σε άλλες αστυνομικές θέσεις. Στο μεταξύ όμως προκάλεσε μεγάλη και αχρείαστη ένταση και ακρότητες σε κεντρικά πανεπιστήμια, υποσκέλισε τα πραγματικά προβλήματα, και αφενός δυσφήμισε το πανεπιστήμιο, αφετέρου καλλιέργησε αντισυστημική νοοτροπία.

Ο νέος νόμος για τα πανεπιστήμια, που ετοιμάστηκε τον πρώτο χρόνο και εμφανιζόταν ως η πρώτη μεγάλη θεσμική παρέμβαση της κυβέρνησης, μετά από διετή δυστοκία, αντί να είναι ένας λιτός νόμος (πραγματικό πλαίσιο λειτουργίας των ΑΕΙ, όπως ζητάμε) κατέληξε να είναι ένας ογκώδης κώδικας όλης της υφιστάμενης νομοθεσίας (Ν.4957/2022), με προχειρότητες, υπερ-ρυθμίσεις αλλά και ελλείψεις. Οι κύριες αλλαγές είναι προβληματικές (συγκεντρωτική διοίκηση με αντιδημοκρατική εκλογή πρύτανη), ή σημειολογικές, χωρίς ευρεία εφαρμογή αλλά με απρόβλεπτες συνέπειες (πολυτυπία σπουδών και πτυχίων), ενώ πολλές προϊσχύουσες διατάξεις προβλήθηκαν ως νεωτερισμοί.

Αντίθετα, συνεπής και συστηματική ήταν η υποστήριξη των κολεγίων, με σειρά ευνοϊκών διατάξεων που παραμέρισαν περιορισμούς επαγγελματικής αναγνώρισης στους κατόχους των πτυχίων τους. Οι αντιδράσεις δεν ήταν εξίσου συστηματικές, αλλά μάλλον συνθηματολογικές και διαπιστωτικές. Η περιεκτική και εμπειριστατωμένη εισήγησή μας για τα κολέγια υιοθετήθηκε από την ΠΟΣΔΕΠ, χωρίς ωστόσο να δοθεί συνέχεια.

Το νομοθετικό καθεστώς που διαμορφώθηκε για τα κολέγια, σε συνδυασμό με την πολυετή νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων, καθιστούν τη νέα εξαγγελία για ιδιωτικά πανεπιστήμια ένα ιδεολογικό επικοινωνιακό πυροτέχνημα, όταν παράλληλα τα υπαρκτά ιδιωτικά «πανεπιστήμια» λειτουργούν κερδοσκοπικά και χωρίς έλεγχο ή πιστοποίηση, σε βάρος του δημόσιου πανεπιστημίου.

Τα ελληνικά πανεπιστήμια έχουν πληγεί την περίοδο της κρίσης από την περικοπή της χρηματοδότησης και από το πάγωμα των προσλήψεων, που αποψίλωσε το προσωπικό, απειλώντας το επίπεδο των σπουδών με υπερβολικές αναλογίες διδασκόντων – φοιτητών και με γενίκευση των συμβασιούχων διδασκόντων πρόσκαιρης απασχόλησης. Την τετραετία αυτή δεν αντιστράφηκε η πορεία υποβάθμισης, καθώς δεν καλύπτονται οι ετήσιες αποχωρήσεις, δεν αναπληρώνονται οι χρόνιες ελλείψεις και δεν αυξήθηκε η χρηματοδότηση.

Για το ειδικό μισθολόγιο των καθηγητών, που υστερεί από τα άλλα ειδικά μισθολόγια από το 2008, η κυβέρνηση όχι μόνο δεν συμμορφώθηκε με την πρόσφατη απόφαση του ΣτΕ (Οκτώβριος 2022), αλλά απέφυγε να πάρει θέση και ούτε καν δεσμεύτηκε προεκλογικά για την αποκατάσταση των αποδοχών τουλάχιστον στα επίπεδα του 2012, όπως ορίζεται στη νέα απόφαση.

Η νέα κυβερνητική θητεία και η αλλαγή υπουργού είναι ευκαιρία για αναθεώρηση των άγονων επιλογών, με πρώτη τον τρόπο εκλογής πρύτανη, και για αλλαγή τακτικής, με ενίσχυση της αυτοδιοίκησης, με ουσιαστικό διάλογο και συγκλίσεις επί των ανοικτών ζητημάτων και με διαμόρφωση των στρατηγικών κατευθύνσεων μέσα από θεσμικές διαδικασίες σε ένα Εθνικό Συμβούλιο Ανώτατης Εκπαίδευσης, με σκοπό την αναβάθμιση του ελληνικού δημόσιου πανεπιστημίου.

**ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ της
ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ**